

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbroju, oglašivač šalje se naputnicom ili položicom pošt. stacionice u Reču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Ko list na vrijeme ne primi, treba to javi odpravničtvu u svomem pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izdava naplaćuje „Reklamacija“.

Eksplozivnog računa br. 247-849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Stoga risti malo stvari, a našloga sve pokvari.“ - Narodna poslova.

Izlazi svakog četvrtka o jedno.

Netiskani dopisi se ne vraćaju i epodpisani ne tiskaju; a nefrankirani ne primaju. Predplata za poštarnicom stoji 10 K u obće. } na godinu 5 K za seljake. } ili K 5—, odn. K. 2-50 na pol godine. Izvan carevine više poštarina. Plaća i utražuje se u Pall.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., kolji u Pall, toli: izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari J. Krmpotić i dr.“ (Via Sissano), kamio neka se nazivljeva sva pisma i predplata.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Pastirski list tršćansko-koparskoga biskupa.

Davni je običaj, da biskupi prigodom nastajućega velikoga posta ili korizme izdaju tako zvani pastirski list, koj se prije velikoga posta čita po crkvah i dieli često raznim vjernikom, da ga mogu i sami čitati i tako laglje razabrati poduke, što njim jih daje tom prigodom njihov nadpastir.

Prvašnji tršćansko-koparski biskupi slali su svoje pastirske listove takodjer našemu uredničtvu, a ono ih je priobćilo u listu u izvadku, ili čak kao prilog u celosti donosilo.

Sadašnji biskup, odnosno sadašnji biskupski ordinarijat nije nam poslao svoga pastirskoga lista. Možda je i to znak vremena i oznaka postupanja sadašnjega tršćansko-koparskoga biskupskoga ordinarijata. Naš list se je toista preselio u Pulu, u drugu biskupiju, al se zna, da se ga čita povoljito baš u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Mi se do sada nismo osvrnuli na taj pastirski list. Danas donosimo o njem članak sastavljen od različne naše osobe iz tršćansko-koparske biskupije, izvan našega uredništva.

U pastirskom listu prečastnoga i presvjeloga tršćansko-koparskoga biskupa Franja Savera (Nagla) preporuča se osobito posluš crkvi. „Ako neposlusna crkve, da ti bude kao eznažica i carinik (Mat. 17. 18).“ Čujte dakle glas crkve i poslušajte bez prigovora.“ Treba u prvom redu obdržavati crkvene zapoviedi.“ Crkve duh pokazali čemo, ako poslušamo crkvene poglavare, biskupe i sv. oca.“ „Katolički kršćanin mora slušati sv. oca ne samo glede istina svete ere, nego i glede ćudorednosti, bogoslužja i svega crkvenoga reda. Panoj zapovjedi mora se svaki pokoriti, a bila ona proti njegovim željam, jer papa sudi s višega stanovišta, što je na korist ćjernika. To ne slušamo njega, kamio nam se da obratili? Zato, ako sv. otac pr. glede bogoslužja kao zakonodavac mjesto starih običaja naredi stalne propise, mora svaki katolik posve ozbiljno i kao poslušno diele učiniti sve, da ti propisi ne u kriepost.“

Deblje tiskani stavci turili su nam u ruke, da napišemo ovo nekoliko redaka. U zadnje doba mnogo se govori više i razpravlja o jednom diele bogoslužja, naime o bogoslužnom zak. Zvani i nezvani pišu o tom; tako kao da bi u katoličkoj crkvi bilo samo jedan bogoslužni jezik i nazivlju „neznabožcem i trinikom“ onoga, koji neće, da je

to priznaje, koji hoće, n. pr., da se služba božja može i ima obavljati takodjer u slavenskom jeziku. Tu dolaze u obzir u prvom redu Hrvati, takodjer i Hrvati i Slovenci Istre, i oni tršćansko-koparske biskupije, koji hoće, da njim se sačuva njihovo tisućgodinje pravo, odnosno, da njim se ga povraiti, u koliko njim se ga je uzelo, bez ikakve njihove krivnje i proti njihovoj volji; a proti kojim se i u tom pitanju dižu svakojaki nepozvanici i neznalice.

Ta eto n. pr. bečki list „Das Vaterland“, kako je to „Naša Sloga“ u svojem 5. ovogodišnjem broju od dne 4. veljače doniela, taj list bečke kamarile pisao je, da se hrvatski narod u pitanju bogoslužnoga jezika ima bez ikakva pridržaja pokoriti izjaviti najviše crkvene vlasti. „Naša Sloga“ je onda pokazala i dokazala, da listu „Vaterland“ nije do toga, da se Hrvati imadu pokoriti sv. stolici, nego do toga, da se u crkvah zatara slavenski bogoslužni jezik, komu je list „Vaterland“ zakletli neprijatelj.

Pokazala je i dokazala dalje, da nije sv. stolica ona, koja je protivna slavenskom bogoslužnom jeziku, nego da je to bečka kamarila, da su to austrijske, svjetovne oblasti; i da sve, što se je proti tomu jeziku učinilo u posljednjih sto godina u naših učilištih i u naših crkvah, jest maših, jest plod, jest djelo tih austrijskih, svjetovnih oblasti, jest politika Austrije proti Hrvatima.

Mi ne bismo htjeli, da je prečastni i presvjelti tršćansko-koparski biskup na istom stanovištu, kao što je „Das Vaterland“, da je i on oruđe austrijske politike, neprijateljske Hrvatima — premda nam je napadna sličnost njegove poruke sa onom lista „Vaterlanda“, i premda nam je napadna, da baš bogoslužje spominje kao primjer, u kojem se imademo sv. oca pokoriti. A napadno nam je takodjer, što spominje „više stanovište“, kao ono, s kojega sv. otac papa sudi, pošto znamo, da su se često spominjali „viši obzir“ s kojih su austrijske oblasti tlačile Hrvate, i uzkracivale njim ili oduzimale najsvetiji njihova prava.

Bilo kako mu drago, jedno je stalno, a to je, da slavenski bogoslužje nije puki stari običaj, nego je drevni stari propis sv. stolice, sv. oca kao zakonodavca, ono je pravo, dano od sv. otaca papa slavenskim narodom još onda, kad ne bijaše uredjenih pojedinih crkava i župa.

Za uvjeriti se o tom, dosta je pročitati Encikliku blažene uspomenne slavnoga Lava XIII. „Grande munus“.

hvalio slavensko bogoslužje; da je sv. otac papa Ivan VIII. pisao do slovno „Slavenski jezik... kojim odjekuje Bogu dostojna slava, pravom hvalimo, te zapovjedamo, da se u istom jeziku slava i djela Krista Gospodina našega navieštaju. Niti ima što proti zdravoj vjeri ili nauci budu mise u istom slavenskom jeziku pjevati budu sv. evanđjelje ili božanska štiva staroga i novoga zavjeta dobro prevedena i iztumačena čitati i druge sv. službe spjevati.“ Da je sv. otac papa Benedikt XIV. svojim apoštolskim pismom od dne 25. kolovoza 1754. slavensko bogoslužje posvetio.

A da i neima izričite zapoviedi sv. oca, kao zakonodavca, kamio što jest, da se naime služba božja slavenskim narodom vrši slavenskim jezikom; da je i to samo običaj, a više je nego običaj, propis zakonodavca u tih stvarih, taj običaj postao bi bio stalnim propisom, kad su ga priznali svi sv. oci papa kroz tisuću godina, naročito oni, koji su dozvolili prije pisati a kasnije tiskati slavenske misale, slavenske breviere, slavenske rituale, i u obće sve knjige potrebite za službu božju, te najzada već spomenuti blažene uspomenne Lav XIII.

Slavenski su narod takodjer Hrvati i Slovenci, i oni Istre, i biskupije tršćansko-koparske; imadu dakle i oni pravo, po starom propisu sv. stolice, na slavensko bogoslužje.

Sv. otac papa Benedikt XIV. potvrdio je to pravo izričito Hrvatima i Slovencem. A da su ovi uživali to pravo, za to ima sijaset dokaza.

Dokazuje pokrajinski crkveni sabor u Ogleju od g. 1596; kardinal Baroito, karmelitanac otac Irenej, obredoslovci Gavanto i Merali, toliki diecezanski zbori, toliki biskupi tršćansko-koparski, novogradski, pičanski, kbi i porečki i puljski. To isto dokazuju slavenske crkvene knjige, crkveni spisi, napisi na crkvah i crkvenih posudah; čega svega ima još i danis po Istri; u koliko toga nisu uništile zlobne ruke posljednjih petdesetak godina. U koliko se je slavensko bogoslužje uništilo, tražili je uzroke u pomanjkanju knjiga za službu božju, u pomanjkanju svećenika poznajućih slavenski jezik, a naročito u protivštini austrijskih vlada hrvatskomu narodu i njegovim svjetinjama. Sve su to uzroci izvanjski, nebdvisni od Hrvata i Slovenca, koji se nikad nisu odrekli prava, danoga njim od sv. stolice, neodvisni od sv. stolice, koja je svoje stalne propise glede slavenskoga bogoslužnoga jezika već odavna naredila.

Stogodišnji, dapače tisućgodinji stalni propisi sv. stolice, propisi obrazloženi i opravdani nemie-

njanju se nit za volju nemara slavnitih čimbenika, koji se nisu pobrinuli svojedobno za tiskanje crkvenih knjiga, nit za uzgoj svećenika, koji bi jih znali i htjeli rabiti; ne mienjaju za volju nazovi-liberalaca i židova, koji su najveći protivnici i neprijatelji slavenskoga bogoslužja, naročito u pokrajinah našega Primorja; ne mienjaju se nit za volju austrijskih oblasti, koje već skoro sto godina rade sve moguće proti slavenskomu bogoslužju u pokrajinah obitavanih od Hrvata i Slovenaca.

Završujemo. Neznamo što je prečastni i presvjelti tršćansko-koparski biskup mislio, kad je u svojem ovogodišnjem pastirskom listu napisao, da se svaki katolik ima pokoriti sv. oca, ako isti n. pr. glede bogoslužja kao zakonodavac, mjesto starih običaja naredi stalne propise.

Za slučaj, da je mislio tu na slovenski bogoslužni jezik, onda ponavljamo ono, što smo već prije kazali dokazali, naime, da slavenski bogoslužni jezik nije puki običaj, nego je stalni propis sv. stolice, kojega se mora držati svaki katolik posve ozbiljno kao poslušno diele, pa bio on laik ili klerik, u nižoj ili višoj crkvenoj časti.

Pravoga katolika, laika ili klerika, nižega ili višega, ne mogu nit ne smjedu skloniti na protivno od toga nit lazi-liberalci nit židovi, nit njihove novine, kao nit svjetovne oblasti, makar bite one i austrijske, za koje je poznato, da i kod biskupa i kod sv. stolice rade na tom, da se posve zatara slavenski bogoslužni jezik među Hrvatima i Slovenima.

Koji god bi radio kod svete stolice na to, da se u naših pokrajinah zatara slavenski bogoslužni jezik, taj bi radio po volji i u prilog lazi-liberalaca i židova i njihovih novina, taj bi pokazao, da je više u službi svjetovnih, svakojakih, austrijskih oblasti, nego li u službi katoličke crkve i vjere, i da prezire koli tisućgodinje stalne propise svetih otaca rimskih papa, toli probitke kršćansko-katoličke crkve.

Za naše školstvo u Primorju.

Prigodni novinskih glasova glede na skoro predstojeće ustrojenje talijanskoga sveučilišta u Austriji, sastali su se predstavnici hrvatskoga i slovenskoga naroda triju pokrajina Primorja dne 25. pr. m. februra u Trstu. Složili su se u tom da sastave spomenicu, pa da u njoj iztaknu stanovište Hrvata i Slovenca Primorja u sveučilišnom pitanju i postave opravdane zahtjeve glede ostalih školskih pitanja u trih rečenih pokrajinah, te da tu spomenicu odnesu osobno gospodinu ministru-predsjedniku gg. dr. Gregorin, dr. Gregorić i prof. Spinčić.

Ta trojica bili su u Beču ponedjeljak dne 29. februara kod gosp. ministra-predsjednika, i predali mu obrazložili u tu svrhu sastavljenu i po njih potpisanu spomenicu.

Sadržaj spomenice jest sljedeći:

I. Hrvati i Slovenci neimaju nista proli tomu da se ustrojiti talijansko sveučilište u predjelu obitavanom izključivo od Talijana, dakle u južnom Tirolu, kao kulturni zahtjev Talijana. Ipak moradu, za održanje ravnoteža sila poslavili zahtjev, da se istodobno ustrojiti slovensko sveučilište u Ljubljani.

II. Kad bi se pak imalo ustanoviti talijansko sveučilište u bud kojom gradu Primorja, napućenoga po većini od Slavjana, mogli bi Hrvati i Slovenci Primorja pod uvjetom na to pristati, da bude takova visoka škola utrakvistična, t. j. talijanska i slovensko-hrvatska. Inače bi smatrali talijansko sveučilište u pretežno slavenskom Primorju kao izazov ili provokaciju.

III. Osim toga misle, da bi se u interesu mirnoga razvoja objiju plemena i obzirom na njihov prosvjetni razvoj i osobito na njihove socijalne i demokratsko-političke odnose, imala ustrojiti u Trstu juridička fakulteta sa stolicama za više trgovačko-političke nauke, naravski na posve utrakvističnoj podlozi — talijanska i slovensko-hrvatska.

IV. U ostalom moradu Hrvati i Slovenci najsvečanije prosvjedovati proli tomu, da se c. kr. vlada tako potanko bavi pitanjem ustrojenja talijanskoga sveučilišta, dočim je slavensko pučanstvo Primorja, većina njegovih stanovnika, posve zanezarenjeno na polju pučkoga i srednjega školstva — i to bilo krivnjom c. kr. vlade bilo krivnjom pozvanih ili nepozvanih predstavnika talijanskoga pučanstva.

Prilivačaju s toga ovu prigodu, da obnove svoje posve opravdane a najnužnije zahtjeve.

Ti zahtjevi jesu:

1. Za Trsti i okolicu: slovenska pučka škola u središtu Trsta; njeke slovenske pučke škole u tršćanskoj okolini; slovenske paralele na državnoj gimnaziji i na državnoj obrtnoj školi; niža slovensko-tršćanska škola, državna, ili izdašna pomoć države za takovu; podpora sa strane države ili občine za slovenska dječja zavbišta.

2. Za Istru: Osjeganje i bezodvlačno otvaranje pučkih škola sa hrvatskim i slovenskim naukovnim jezikom na ladanju, kakvih je obnašla sama c. kr. vlada 120 kao nužnih i u zakonih ute-meljenih; ustrojenje hrvatskih pučkih škola u nekih gradovima ili preuzeće već obstojećih u javnu upravu; ustrojenje hrv. poljođelske škole u srednjoj Istri, a nautičke hrv. škole na Voloskom ili u Malom Lošinj, te jedne niže obrtne hrvatske škole u Puli.

3. Za Goricu. Prenos obstojeće gradske slovenske pučke škole iz periferije u središte grada; slovenske paralele na gimnaziji; slovenska obrtna drvodjelska škola.

Na kratko obrazloženje tih zahtjeva sa strane spomenute deputacije, reko je ministar-predsjednik, da su mu izložene pritužbe i želje poznate, i da će biti riješene tako, da Hrvati i Slovenci neće imati razloga biti nezadovoljni . . . .

Skoro iza toga bila je kod ministra-predsjednika deputacija Talijana pod vodstvom Tršćanskoga načelnika dra. Sandrinelli. U odlučujućih krugovih se tvrdi i novine javljaju da će talijansko sveučilište biti ustrojeno u Roveretu, dakle u južnom Tirolu. To je imao Koerber reći talijanskoj deputaciji. Ako je tako, onda bi c. k. vlada istodobno sa talijanskim sveučilištem u Roveretu, imala ustrojiti slovensko sveučilište u Ljubljani, i zadovoljiti navedenim zahtjevom Slovenaca i Hrvata u Primorju.

Politički pregled.

U Puli, dne 9. marča 1904.

Austro-Ugarska.

Jučer se je sastalo na novo carevinsko vijeće, da nastavi zasjedanje, prekinuto mjeseca decembra 1903. Danas sastaje se skoro svi klubovi da viečaju o položaju. Bečki listovi predviđaju neplodnost i ovoga zasjedanja ne bude li došlo do sporazumljenja između zastupnika češkoga naroda i vlade, dotično između Čeha i Njemaca.

Dok ovo pišemo neimamo iz Beča glasa kako je prošla sjednica carevinskoga vijeća od utorka.

Tečajem ovoga mjeseca posjetili će bečki dvor engleski priestolonasljednici, a mjeseca maja očekuju u Londonu cara i kralja Frana Josipa, koji bi imao vratiti posjet engleskomu kralju Edvardu VII.

Cesarska vlada odlučila se, kako se čini, za otvorenje talijanske pravničke fakultete u južnom Tirolu t. j. u Tridentu ili u Roveretu. Ta njezina odluka najlazi na dvostruki odpor. Austrijski Talijani opiru se otvorenju visoke škole u Tirolu zahtijevajući, da se ista otvori u Trstu, a druge strane prosvjeduje Niemeći Tirola protiv otvorenju te škole u njihovom susjedstvu t. j. u južnom Tirolu, jer se boji djakčkih agitacija i demonstracija.

Zadarski „Narodni List“ doznaje iz posve pouzdana izvora, da se je u upraviteljstvu financijah u Zadru osnovalo povjerenstvo konceptnih i računarskih činovnika za prevadjanje na hrvatski jezik zakona i naredaba, koje se na državne financije odnose a ne bijahu do sada prevedene na hrvatski jezik. To da je u sazevu sa novom vladinom osnovom u pogledu jezikovnog pitanja u Dalmaciji. Ovomu povjerenstvu stoji na čelu viši financijalni savjetnik Petar Bučić.

Iz Zagreba pišu, da bijaše u sjednici prvaka vladine stranke zaključeno, da će pojedini vladini zastupnici u što većem broju u svojih izbornih kotarih savzati „narodne“ skupštine i pred svojimi izbornicima položiti račun o svom djelovanju u saboru. Obzirom na razpoloženje naroda nije stvoren formalni zaključak, ali je „viša“ želja, da bude što više takovih skupština. Sada je samo pitanje, da li će ta gospoda zastupnici imati dovoljno odvažnosti, da stupe pred narod bez dovoljne oružničke pomoći i zaštite. Ove skupštine vladinih zastupnika imale bi biti odgovor na skupštinski pokret hrvatske oporbe.

Srbija.

Iz Biograda javljaju, da je vlada povelu strogu izragu proti tamošnjim macedonskim ustašam i da je dala pohvatiti sve one ustaše, koji su htjeli provoliti u Tursku. Ustaši da su imali tajnu sjednicu, u kojoj da zaključše osvetiti sa Srbom u Macedoniji zbog toga, što njih proganja vlada u Srbiji. Ovu viest treba uzeti sa mnogo opreznosti, jer dolazi sa nje-mačkog izvora.

Dne 4. o. mj. obdržavale su obje struje radikalne stranke skupnu sjednicu, na kojoj je došlo do podpunog sporazumljenja. Na toj sjednici izabraše obje struje zajedničkog predsjednika.

Bugarska.

Iz Sofije javljaju, da su neprestane pritužbe turske vlade proti Bugarskoj, izazvale tamo veliko ogorčenje. Takovo postupanje turske vlade tumači se kao izaziv Bugarske.

U Macedoniji sastaju se često ustaški kolovodje potajno, da viečaju o tom, što im valja poduzeti na proljeće kad pukne opet ustanak.

Iz Rima javljaju, da se je ustaški vodja Sarafov dogovorio sa R. Garibaldiem o tom, kako bi se imao ustrojiti savez svijih balkanskih naroda na obranu proti Turskoj i proti umješavanju vlastih u balkanske poslove.

U tu svrhu sastati će se prvaci balkanskih naroda na dogovor u Metcunu, gdje bi se imalo udariti temelje tomu savezu. Na sastanak su pozvani predatavnici Bugara, Srba, Hrvata, Slovenaca, Mađara, Albanasa i Grka.

Rusija.

Sa rusko-japanskog bojišta imademo posljednjeg čedna sljedeće viesti iz ruskih novina:

Dopisnik ruske brojavne agenture u Vladivostoku javlja dne 6. ožujka: Danas u 1 sat 5 časaka poslije podne bombardovalo je pet japanskih ratnih ladja grad. Poslije podne približilo se je pet neprijateljskih oklopnjaca i 2 krstaša od otoka Askolda obali usurakog zaljeva, te se je stavilo naprotiv Patrokovom i Sogolskom zaljevu u bojni red. Odavle je neprijatelj — udaljen kakvih 8 vrsta od obale — stao puhati iz svih dalekosežnih topova na obalne utvrde i grad, ali im nije ni malo naškodilo, pošto se većina izbačenih bomba, akoprem su bile napunjene liditom, nije razprsnula. Naše baterije, kod kojih su se nalazili zapovjedajući general Voronec, šef brigade general Artamanov i drugi častnici, nisu uzvratile vatru, već su čekale, dok su neprijatelj približi. Pacujava je trajala 55 časaka. Pošto je neprijatelj izbacio 200 hitaca, uzmaknuo je prema otoku Askoldu. U isto vrijeme pokazale su se kod otoka Askolda i kod rta Maiden dvie neprijateljske torpednjače. Neprijateljske ladje bile su pokriveno leđom. Napadaj, koji nama nije nanio nikakve štete, stajao je neprijatelj više od 200.000 rubalja. Pučanstvo očuvalo je podpun mir.

Potvrđuje se, da su Japanci prije navještaja rata zaplijenili parobrod „Jekaterinoslav“ od dobrovoljačkog brodovlja, koji je 4. veljače ostavio vladivostočku luku.

Iz Port Artura javljaju 7. t. mj. da je ondje jučer vladao mir. Predprole noći hjesnila je zesloka, smiežna vijavica. Sve više izlaze na vidjelo fakični gubici Japana.

Sangojski „Merkur“ potvrđuje viest da je u bitci kod Cemulpa japanski krstaš „Tagačiso“ razoren, a krstaš „Asama“ jako oštećen, kod prve navale pako na Port Artur potonula je jedna japanska ladja; dočim je admiralski brod oštećen.

Izložno-azijski Lloyd“ javlja iz Tokia, da je japanska ladja „Sikišima“ kod bombardovanja Port Artura od ruske bombe izgubila dimnjak i da su joj strojevi oštećeni.

od sladkosti talijanskoga zajika, od „madre patriae“ itd.

Fr. Onda bi ih pijačale?

Jur. Buškarona!

Fr. Ca i iskal leprinaški podeštat na stacione na Matuljah kada j' prišal švedski kralj?

Jur. Lekariju za bol od kriza.

Fr. Ca ga morda kriz boli?

Jur. Deju da ja, pak bi otel imet i jenega spređa.

Fr. Da morem, ja bin mu optil jednega od centa.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Za uredjenje grada Pule. Prošloga čedna sastali se ovdje predstojnici raznih oblasti da viečaju o novom nacrtu, po kojem bi se imalo urediti pojedine ulice i otvoriti nove u našem gradu. Sjednici prisustvovao je c. k. namjestnik grof Goess, zemaljski kapetan i puljski načelnik Rizzi, odaslanici zemaljskoga odbora, građevni i zdravstveni izvjestitelji cesarske vlade, zemaljskog odbora i grada Pule te odaslanici mornarice i kopnenih četa.

Viećalo se je o nacrtu mjernika Schwarza te o dvih zakonskih osnovah, koje bi se imalo stvoriti i prihvatiti t. j. o osnovi za eksproprijaciju onoga zemljišta, koje bi se dobilo porušenjem kuća radi uredjenja ulicah i o osnovi za oprost od državnog poreza i zemaljskog nameta za 20 godina za one kuće, koje bi se sagrađile na mjestu porušenih.

Pokusai sa električnim tramvajem. Pošto je glavna pruga za mjesini električni tramvaj u Puli gočova čine se sada na istoj marljivo pokusi, sa jednim motorvozom. Ti pokusi uspjeli su pod upravom ravnatelja gosp. Ofnera vrlo dobro. Novi električni tramvaj biti će predan javnomu prometu dne 15. o. mj.

Burna skupština podružnice „Lega Nazionale“ u Vodnjanu. Prošloga čedna obdržavali su članovi podružnice „Lega Nazionale“ godišnju skupštinu, na kojoj je došlo do tako burnih prizora, da je predsjednik odvjetnik dr. Mracich morao skupštinu dignuti. Do burnih prizora je došlo radi interpelacijah na predsjednika, koji nije znao ili nije hotio odgovoriti što je s nekim novcem, koji bijaše sakupljen kao milodar „Legi“.

Dalmatinski skup u Puli. Pred tri nedjelje bila je ovdje u dvorani „Arco Romano“ skupština, gdje se je ustanovilo društvo „Dalmatinski skup.“ Bilo je došlo oko 60 ovdje nastanjenih Dalmatinaca, a navlaš iz Trsta došao je dr. Trestić-Pavičić vlastnik i urednik lista „Jadrana“, što gorljivo zastupa misao nekog saveza između Talijana i Hrvata. Dr. Trestić govorio; kažu nam koji su ga čuli, liepo kao Hrvat. Talijanske novine u Puli udarile su na nj i to je razumljivo. Nu mi smo o tom društvu šutili više nego li govorili, a to s jedinog razloga, što smo držali i danas još mislimo, da je „Dalmatinski skup“ nepotrebit ovako, kako je namišljen. Naša je naime misao, da je svakomu Hrvat, a ponajpачe onim niže ruke, bili iz Primorja, bili iz Dalmacije, mjestu u već obstojećih društvih, naime u Čitaonici i u Sokolu. Kad su prijašnjih godina tako rekuć sami Slovenci mogli dostojno podržavati Čitaonici, kako nebi to mogli Hrvati iz Dalmacije uz malo dobre volje. Ali, kad se je već na svaki način htjelo ustanoviti posebno društvo, onda je ljudem bila dužnost paziti, da dr. Trestić nedodje ovamo bez uspjeha. Bojimo se, da je bio baš bez uspjeha, jer čujemo, da „Dalmatinski skup“ nekako neide napred.

Što se pako tje izjave g. dra. Laginje, glede toga društva ovlašteno smo, da stvar razjasnimo ovako: On je pred nekoliko vremena, kad se je radilo o tom

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Ca biš rekal Jurino, kakov je to parit istrijski va Baske?
Jur. To su ti nebore ostanki nekadašnje talijanske sinjorije.
Fr. Pak ca bi oni oteli va Baske zapovidat?
Jur. A zac ne, ako bi jih otel ki poslušat.

Fr. Ca da nepijozaju cresku vlastelu korizmene prediki?
Jur. A ne, zac bi predikac moral govorit

da Dalmatinski skup bude neko podporno društvo među Dalmatinci, bio odobrio tu misao. Nu Namjestništvo onih prvih pravila nije odobrilo. Druga učinjena u bez znanja i sudjelovanja dra. Laginje. Istina je nadalje da je dr. Trešić pisao nekome znanicu u Puli, da nebi došao u Pulu, kad bi znao, da toga nebi odobrivala hrvatska stranka, naročito je spomenuo dra. Laginju. Ovaj je obećao, da će u zgodi pisati o tom dru. Trešiću. Medjutim je proti običaju Namjestništva u posve kratkom roku primilo na znanje nova pravila, u kojih se, što mi znamo, već negovori o međusobnom novčauom podupiranju, nego je društvo poučno-zabavno, baš kao i Čitaonica. Dr. Trešić došao je i bez pisma dra. Laginje i on je svoju obavio u redu. Ali čudno nam je od sazivača, kako nisu k ovoj skupštini ili na bratsku rječ prije ili poslje nje, pozvali koga od onih koga da predstavljaju hrvatsku stranu u Puli.

Bilo što mu drago, društvo je priznalo od oblasti, pak je sada našoj braći iz Dalmacije dužnost, ili da novi skup održe dostojno, ili da se odmah razidju pak da stanu u kolo ostalih Hrvata i Slavena u Puli, jer združeni možemo nešto, a razdvojeni nepostigosmo ništa!

Strukovna škola u Puli. Glavarstvu grada Pule stigla je od ministra nauke prijava, da je ono potvrdilo pravila i program za strukovnu školu sa risarskim tečajem dozvoliv školi jednog učitelja i to ravnatelja. Isto je ministarstvo nadalje obećalo dati toj školi državnu podporu. Ministarstvo očekuje pako od glavarstva predlog glede otvorenja te škole.

Zastupstvo grada Pule uzelo je u pravu tu prijavu ministarstva u posljednjoj svojoj sjednici zaključiv, da će poduzeti shodna, da se ta škola otvori još tečajem ove školske godine.

Što se tiče naukovnog jezika u toj školi nekaže ništa ni gradsko zastupstvo ni ministarstvo nauke, a to će reći, da će biti naukovni jezik izključivo talijanski. Našim gradskim zastupnikom nečudimo se nimalo, što ustrajaju talijansku strukovnu školu, ali se čudimo ministru, koji obećaje podporu a ne brine se pri tom za napredak strukovni i našega naroda u Puli i u okolici.

Iz Ližnjana. Ovdje kano ustrojili konsumno društvo, te je u tu svrhu izabran privremeni odbor kome je na čelu kao predsjednik Mate Sobelić. — Dne 28. pr. mjeseca bila je sjednica novoizabranog upravnog vieća. Upravitelj je htio, da na toj sjednici ne bude prisutan nitko osim viećnika, ali nije uspio, pošto je to gosp. Grbin zapriješio. Medju inim govorio je g. Grbin na toj sjednici i o stvari tamošnjeg učitelja glede podučavanja u školi predloživ, da se vieće pobrine i stvar postavi u red, što bje prihvaćeno sa većinom glasova. Toliko za sada i očekujemo vieće na djelu.

Talijanski svećenik odsuđen. Iz Vodnjana pišu nam: Pravo je, g. uredniče, da štedite čestite talijanske svećenike, koji vrše samo svoju službu i koji su pravni i našem narodu, ali zašto da štedimo mi one talijanske svećenike, koji su na glasu kano protivnički agitatori — kad protivnici naši neoprote našim svećenicom ni najmanju pogriješku.

Talijanski svećenik Fulin poznat je vašim čitateljem još od onog vremena kad je služio u Kašteliru i u Taru, jer su ga Vaši dopisnici iz onih mjesta opetovno osištali kano odlučnog našeg narodnog protivnika. I kao takav nemože naradžiti od nas, da imamo i mi s njim bilo kakav obzir i to tim manje pošto su i talijanski listovi njegovu osudu objelili na veliko zvočno.

Nedavno obdržavalo se pred kotarskim sudom razprava proti Dr. Fulinu radi uvriede postenja, nanesene dopisnicu tršćanskog židovskog glasila Bernardinu Fabro. Župe-upravitelj Fulin bio je tužen radi toga, što je za prodkonice uvriedio spomenuti list, i njegova dopisnika, koji

je osudio članice talijanske bratovštine u Vodnjaju, što su odtele cvieća sa jednog viećana na ovdšnjem groblju.

Razpravi je vodio sudac Babuder a obtuženoga je branio odvjetnik Mrach. Preslušano bijaše više svjedoka, koji su čuli uvriede u priodi. Branitelj je nastojao opravdati postupanje g. Fulina ali mu nije uspelo jer ga je sudac odsudio na globu 50 kruna ili na zatvor od 5 dana i na troškove parnice od 50 K. G. Fulin morao je zaista nakon te osude uzkliknuti: Bože, očuvaj me od mojih prijatelja, jer od prijatelja čuvati ću se sam!

Pazinski kotar:

Iz Tinjana pišu tršćanskim židovskim listovom, da očekuju tamošnji krnjeli, prodanci i šarenjaci sa nepetošću imenovanje novoga župnika, koji bi morao biti po njihovoj želji prijatelj mira i prijatelj njihov, a neprijatelj svijui čestitih župljana. Bog nas čuvao takvog prijatelja mira, jer bi on izazvao najveći nemir među neodvisnima i postenima župljani.

Mjesto občinskoga liječnika. Čitamo u talijanskih listovih oglas natječaja na mjesto občinskoga liječnika u Plominu, u pazinskom političkom kotaru.

S tim mjestom skopčana je godišnja plaća od 2000 K, koje će liečnik mjesečno na obroke unapried dobiti uz uvjet, da lieči badava sve siromaha one občine. Za službe, koje bude vršio u ime države imati će pravo na državno odštetu. Liečnik bit će dužan držati ljekarnički ormar. Pogodba s njim će se sklopiti na tri godine te će se od godine do godine mućke produljiti nebudu li otkaza s jedne ili s druge strane.

Molbe podkriepjene ljecničkom diplomom, svjedocbom o austrijskoj pripadnosti, o poznavanju talijanskoga jezika i eventualno kojeg jugoslavenskog jezika treba predložiti občinskom glavarstvu u Plominu do 31. marča 1904.

Plominjci! Vasi poglavari netraže od Vašeg budućeg ljecnika, da pozna i Vaš materinski jezik, jezik kojim se služ 95% občinara!

Voloski kotar:

Ulični napisi u Opatiji. Prošlih dana postavljali su se u Opatiji željezni stupovi a na njih tablice sa imeni pojedinih ulica i predjela. To se je davno željelo, i eto sad iz želje čina. Imena ulica i predjela većinom su starinski nazivi, kako jih domaćini od davna rabe i kako su jih i naseljenici poprimili. Ima tu „Zri“ na početku mula, ima „Dražica“, „Tomaševac“, „Križišća“ i druga lepa starinska imena. Samo nješto malo je novih naziva, stvorenih prema nastalim okolnostim.

† Ivan Dragovina, župnik u Lovranu preminuo je u noći izmed četvrtka i petka, a pogreb mu je bio nedjelju, dne 6. t. m.; u 4 s. poslie podne. Sprovod je vodio Mons. Zamlić, koj je, čim su mrtvoga doneli u crkvu, stupio na propovjednicu i izrekao ganjljivo slovo. Uz Mons. Zamlića bilo je dvadeset drugih svećenika obučeno. Pjevali su lepo „Pomiluj mene Bože“ i drugo. Duplice nosili su gradjanj Lovranski bez razlike stranačke. Svietla bilo je mnogo ne samo iz Lovranske nego i iz drugih župa. Pokojni došao je čamo Hrvat, ali se skoro prekretno u Talijanaša usljed sveze po svojoj sestri sa Talijanaši. Ta sestra je i bastinica svega njegovoga. Kažu da je dobro obavljao svoje zvanične poslove. Bog ga pomiluj!

Kotarska gospodarska zadruga sa sielom u Opatiji imala je svoju redovitu godišnju skupštinu dne 6. marča u „Mošćenicalu“, u prostorijah „Veletit.“ Došlo je članova iz svih občina uz more, za koje ta zadruga postoji, najme Voloski Opatijska, Veprenacka, Lovranska i Mošćeničko-Beršćka. Otvorio je skupštinu Viktor Tomićić i pozdravio koli članove toli gostove, a medju ovima na prvom mjestu zast. Spinčić. Izvještilo je o obilnom

radu odbora tajnik dr. M. Trinajstić, o računih blagajnik V. Mavričić. Predavao je jako lepo i razgovitno učitelj Ryslavy o pčelarstvu. Zahvalio se na pozdravu zastupnik Spinčić i pozdravio predsjednika, odbornike i članove. Razdijelio se je srećkanjem više darova. O toj skupštini stalno će „Naša Sloga“ dobiti tako rekuć službeni izvještaji.

„Comune di Veprinaz.“ Na Slatini je potok koj dieli občinu Opatiju od Vepreina. Villa Jeanette, u kojoj se je naselio šved. norv. kralj, par je na Vepriackoj strani. Občina ili županija Veprinac dala je napraviti slavoluk na cesti, nad onim potokom, na medji opatijsko-Vepriackoj, u čast kralju Oskaru. Na tom slavoluku bio je napis „Comune di Veprinaz.“ Glavar ili župan Stiglić i njegova družba trubili su ljudem za vrijeme izbora, da oni i ta družba hoće da čuva i brani starinu u domaćinu. Onaj napis na slavoluku kaže kako se čuva starina i domaćina. Zar je ono staro i domaće? Odgovorite tepci koji ste vjerovali Anzolu i liepoj družini, da će oni čuvati starinu i domaćinu. Onaj napis kaže, da oni hoće da zatru i starinu i domaćinu, da uvuču novinu i tudjinstinu. Oni su u rupkah Talijana, pod njihovim uplívom, i po njihovih zapovjedih i njihovom pomoćju rade za Talijane. — Ljudi, zar toga još nevidite? To bi već morali i slepci viditi. Anzolu i drugovi prikazuju kralju Oskaru i ostalomu svietu, da je Vaša, Vepriacka občina, talijanska.

Lošinjski kotar:

Iz Erka nam pišu: Na našem sudu kano da smo još u jezikovnom pogledu u šesdesetim godinama. Natrag nekoliko godina bile su stvari krenule nešto na bolje, a sada idemo rakovim putem. Nazadujemo. Svi su činovnici, bez iznimke, Talijani. Nekoji će od njih znati doduše stogod ngrđeno reći i u hrvatskom jeziku; ali tako da ti se viasi s pogreška naježe, kad ga slušaš. Par je na sudu pisara dnevnika, koji znadu hrvatski. Ti služe do potrebe činovnikom kano tumači. Zapisnici se skoro svi vode u talijanskom jeziku, dočim bi ih 95% imalo biti sastavljeno u hrvatskom jeziku. Naprotiv ih se samo 1% sastavlja u hrvatskom (i to, kada se stranka žestoko upre talijanskom zapisniku), a 99% u talijanskom. Do koga je, da su stvari dotle doprle? Stranke dolaze na sud i zanima je njihova stvar, a jezikovno im je pitanje sporedno. Nisu poučene od nikoga, da traže hrvatski zapisnik ili hrvatsku osudu. I tako se talijanština na našem sudu bani kano gospodarica, dok mi spavamo i puštamo, da stvari idu, kako nebi imale.

Upravitelj suda može se mirno zabavljati i praviti neodktonive izlete, jer ga odvjetnički pozivi radi zapostavljanja hrvatskoga jezika ne uznemiruju. Pristavi slažu ramenima i taru si ruke veleći: viedant consules! — a medjutim neuhjenuju ljaraju dalje svojom talijanštinom. Molimo one naše, koji su jedini u položaju i prilici, neka se svimi silami opru širenju talijanštine na našem sudu, neka u tom smislu upućuju stranke, neka odbiju svaku nezakonitost, te se proti istoj neumoljivo prituže; neka klin odbijaju klinom, a silu silom — makar ih to stajalo i kakove inače zasluženje globe, radi produljenog spavanja. Jer smo mi na krčkom sudu u jezikovnom pogledu — raci, koji natražke hode. Osviestimo se, ali svi, i ne čekajmo čudesa od jednog samog čovjeka. Za sada dosta.

Trst.

Novi slovenski list u Trstnu. U Trstu počeo je izlaziti novi slovenski list i to kao polumjesečnik pod nastavom „Družinski Prijatelj“. Taj list stoji na godišnu 3 kruna. Izlazi u Dolencevoj tiskarni a odgovorni urednik mu je gospodin Ivan Gorjup.

Razne primorske vesti.

Promještenje imena činovnika. Porezni nadzornik Talij pl. Stefani, koji je bio do sada pridijeljen poreznom uredu odnosno e. k. kotarskomu kapetanatu u Gorici premješten je u istom svojstvu u Foreč. Na njegovo mjesto dolazi naš zemljak g. dr. Fran Dorčić e. k. porezni nadzornik u Puli.

Povišen u VI. platežni razred. Ravnatelj ženskoga učiteljska u Gorici i školski savjetnik, g. Stjepan Križnić bivši e. k. kotarski nadzornik, u našem kotara promaknut je u VI. platežni razred.

Službe pisara. Na e. k. okružnom sudu u Rovinju raspisana su dva mjesta pisara. Molbe valja predložiti predsjedništvu e. k. okružnoga suda u Rovinju. Molitelji moraju osim ostaloga pružiti i dokaz, da poznaju zemaljske jezike.

Novi ravnatelj e. k. učiteljska u Kopru. Službeni list bečke vlade objavio je dne 4. o. m. imenovanje g. Viktora Bežeka profesora na ženskom učiteljsku u Gorici, ravnateljem mužskog učiteljska u Kopru.

Za novog ravnatelja kažu nam, da je vrlo učen, ozbiljan i značajan uzgojitelj mladije.

Imenovanje. Predsjednik prizivnoga suda u Trstu imenovao je sudbene vježbenike gg. Antuna Mandića i Artura viteza Nadamlenckoga sudbenimi pristušnici na zemaljskom sudu u Trstu.

Razne vesti.

Talijansko torpednjače uz naša obalu. Prošloga čedna šuljale su se uz istarsku obalu torpednjače talijanske ratne mornarice. Iz Lošinja pišu, da su se u tamošnju luku utekle tri talijanske torpednjače zbog neugodna vremena.

Nepoštenu baratanje sa vinskom klauzulom. Našim za nevolju saveznikom nije dosta, što su se preko 10 godina bogato okoristili na stetu naših vinogradara nesretnom vinskom klauzulom, već nastoje, da se njom bogato okoriste i sada prije nego li bude obnovljen trgovački ugovor između Austro-Ugarske i Italije.

Kako znadu mimoići vinsku klauzulu talijanski vinogradari ili trgovci sa vinom iz Italije, pokazuje nam jasno sljedeći slučaj, koj se je dogodio pod konac prošloga mjeseca na Rieci.

Tamo je izkrcano naime jednog dana 849 bačava talijanskoga vina iz Palerma u težini od 631.858 kilograma. Kao predavatelj i primatelj vina figurirala je riečka prometna banka. Riečka glavna carinara je izpitala vrst vina, te je pronašla, da se za to vino ne može upotrebiti carina od 3 forinta i 20 u zlatu po hektolitru. Poslan je jedan uzorak vina budimpeštanskom kemičkom zavodu, koji je potvrdio mnijenje carinara. Na temelju toga odmjerenjena je radi krive izjave novčana globa u iznosu od 1,060.000 kruna; a za vino će se morati platiti carina od 20 forinti u zlatu po hektolitru.

Prometnoj banki dozvoljen je rok od dva tjedna za položenje jamčevine. Šef vinotehničkog zavoda na Rieci i talijanski konzul Lebrecht posredovali su kod vlade, jer je prava vlasnica vina jedna talijanska tvrdka. Vino je bilo prijavljeno carinari kao obično talijansko vino, za koje se plaća samo 3 for. i 20 u zlatu po hektolitru, dočim je carinara iztraživanjem vina ustanovila, da je to marsala, za koju se plaća 20 for. u zlatu po hektolitru. Po tom bi carinara bila prevarena za četvrt milijuna kruna.

Riečki talijanski listovi tvrde, da je kemički zavod u Budimpešti izključio, da gore spomenuto vino potječe iz Grčke, ili da je druge provenijencije. Radi se o sasvim jednostavnom naravnom vinu iz Mazzare, koje je u trgovini poznato pod imenom marsaletta i od kojeg se pravi vino marsala. Carinara da smatra to vino pravom marsalom, ali da to nikako ne stoji.

Medjutim je gore spomenuti šef vinotehničkog zavoda na Rieci poslao svojeji vladi obširno izvješće o stvari. Pitanje još nije definitivno riješeno, te se vodi stroga iztraga o pravoj provenijenciji.

Kvarnerski otoci — 21 Dalmaciji.
 Splitški načelnik i narodni zastupnik na hrvatskom saboru u Zadru pokrenuo je u rječnom „Novom Listu“ za nas vrlo važno pitanje o tom kako bi se naši kvarnerski otoci povratili Dalmaciji s kojom bijahu združeni sve do g. 1814.

„O tom — kako rekostmo — za nas vrlo važnom pitanju nećemo, da se već sada izjavimo, očekujući najprije odlučnu rječ naših narodnih kolodvoja i također glas naših prvaka na kvarnerskih otocima — već prihodbujemo za danas mnijenje glede tog pitanja izraženo u zadarskom „Nar. Listu“. Evo što on kaže:

Narodni zastupnik gospodin Vicko Milčić pokrenuo je u rječnom „Novom Listu“ vrlo važno pitanje, da se Dalmaciji povrate Kvarnerski otoci, koje je austrijska birokracija odlukom gubernije 9. studenoga 1814 broj 10752 — ne osvrćući se ni na najmanje na državopravni, etnografski, povjestni i geografski položaj upitnih otoka, pazareći sa stanovnicima po svojoj volji, i ne saslušav ugarsko-hrvatski sabor — odtrgla od matere zemlje i pridružila markgrofiji Istri, s kojom do tada nisu imali nikakva odnosa. Milčić je došao na ovu misao usljed razpre među Galicijom i Ugarskom radi Morskih otoka na Karpatima i među Kranjskom i Hrvatskom radi Zumberka. On misli, da je pitanje o našim otocima mnogo jednostavnije, jer se radi o pokrajinama, zastupanim na carevinskom vieću. Po §-u 11, slovo a, temeljnog zakona od 21. prosinca 1867. rješenje tog priepora spada carevinskom vieću, a sabor dalmatinski, po svom zemaljskom redu, dosta je, da izjavi želju vladi (§ 19 I. slovo a), da se to pitanje provede, a dotične pokrajine da iznesu dokaze pripadnosti. Ne ima dvojbe, da će Dalmacija uspjeli u tom sporu, jer kvarnerski otoci od vjeka su pripadali staroj kraljevini, koje državno pravo još živi, jer nije utrnulo zastarom, pače je poznato Carskoj Patenti 26. veljače 1861. i u nagodbi s Ugarskom od godine 1868. Carevinsko vieće ne može drugo, nego priznati pravo i vršiti pravicu.

Novo „Hrvatsko parobrodarsko društvo“. U hrvatskih listovih čitamo, da će do mala započeti plovlitba novog „Hrvatskog parobrodarskog društva“ kojemu je sjedište u Senju. Plovlitbu parobroda tog društva da očekuje željno naše pučanstvo u hrvatskom Primorju. Ovih dana bit će od brodograditelja tvrdke Giovanni Poli u Chioggi predan društvu prvi parobrod, koji će se zvali „Hrvatska“. Sagradjen je veoma solidno i ukusno. Brod je pravljen od ocjelnog željeza. Materijal potječe većim dijelom iz tvornica Austro-Ugarske, dočim stroj (sistem Compound) je kolno pravljen su u Glasgowu. Stroj je veoma dobar i imade do 600 konjskih sila. Kotao je najnovijeg sistema. Poznati vještaci izrazili su se najpovoljnije o čitavoj gradnji, a osobito o stroju i kotlu. I tako opravdana je nada, da će ovo društvo imati valjane parobrode, jer i drugi, „Ante Starčević“, koji će bit dotogovljen do koja dva mjeseca, radjen je po istom uzorku i od istog materijala, kao i „Hrvatska“. Društvo je imalo započeti plovlitbom još u mjesecu listopada prošle godine, ali usljed strajka u Glasgowu nije mogao brodograditelj da na ugovoreno doba radnju preda. Uzdamo se u svijest naših kršnih Primoraca, Ličana, te braće iz Dalmacije, da će znati shvatiti zamašitost ovog poduzeća i svojski ga podupirati.

Pri zaključka lista dobili smo brzoglav: Izbori u Mošćenicah: običnimi prevarami talijanaši uzdržali treće tielo, drugo i prvo naši!

Kuživevne vesti.
 „La nuova rassegna bibliografica-letteraria“ (Nova bibliografsko-kuživevna smotra.) iz Firenze primili smo sljedeći poziv na predplatu:

Medju slavenskim književnosti može, po našem mnjenju, imati najveći interes u Italiji srbsko-hrvatska.

U onoj književnosti odsievaju odnosa, koji su postojali od davnih vremena pa sve do danas između Italije i onih zemalja, u kojima se govori srbsko-hrvatski. Pa ipak, kod nas je nepoznat obćenito znanstveno-kuživevni proizvod i kulturni odnosa Srba i Hrvata, s kojimi moraju danas imati Italija neprestane odnosa, radi zemljopisnog položaja obiju zemalja zbog zajedničkih interesa.

Zadaca naše smotre bila bi dakle upoznati znanstveno-kuživevne proizvode prosvjetno stanje Srba i Hrvata; ona bi prihodbivala radnje napisane baš za nju, prirode, kritike, vesti itd. te bi obavještivalo u obće čitatelje o duševnom pokretu kod Srba i Hrvata. Osobitom pomnjom izticala bi također proizvode talijanske književnosti spomenutih zemalja, gdje je baš talijanski živalj toli važan.

Ovaj bi dio „Nove Smotre“ njegovao prestj. g. prof. Bartol vitez Mitrović, koji je poznat po svojih talijanskih povjestno-kuživevni radnjah i koji pozna temeljito srbsko-hrvatsku književnost.

Nizka predplatna cijena (inozemstvo lira 6, na godinu, lira 3-75 na pol god.) pruža nam nadu, da će se V. G. drage volje predplatiti i poslati svoj prinos našem poduzeću, koje započimljemo sa vjerno i koje ćemo nastaviti sa uzajajnošću svjestni, da vršimo posao koristan prosvjeti obiju zemalja, koje imada toli krasne zajedničke predaje.

Sa dubokim poštanjem imt.
 Ravnatelj
 Adolfo Tossani.

Ovaj poziv sastavljen je u talijanskom jeziku i mi ga preporučamo svim onim, koji su vješt talij. jeziku. Smotra izlaziti će svakog mjeseca.

Uredništvo i uprava nalazi se: Firenze, Via dell' Anguillora 18.

Razni prinosi.
 Dražbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji darovaše preko naše uprave: Janko Gregorec K 6'24 sabranih među „Rusofilima“ u Puli, kao licitacija ruskog čaja uz poklik: „Ova čaša za Slavene“ — Petar Vikeš 20 h, Ivana Poropat 20 h, Milan Laginja 20 h, Mišel Butković 20 h, Anton Kirinčić 20 h, koje je sabrao Ivan Poropat u Puli.
 Ukupno danas K 7-24
 U broju 9. ove god. izkazano 957-26
 Sveukupno K 964-50

Djačkomu prip. društvu u Pazinu pripislaše našoj upravi: Gosp. Ivan Vitezić iz Sušaka daruje 12 K umjesto vienca na odar svog nezahoravnog djeda Luke. — Sakupljeno u Survama na oprostnoj večeri prigodom odhaska dr. F. Dorčića u Goricu K 28.
 Ukupno danas K 40-
 Na račun ove god. izkazanih K 806-04
 Sveukupno K 846-04

Za dobrotvorne svrhe. Dr. M. Laginja primio je od „dobrotvora“ u Puli K 70, te je poslao „Djačkom prip. društvu u Pazinu“ K 35 i „Podružnici Družbe sv. C. i M. za Istru“ u Puli K 35.

Gospodarska Sveza za Istru registrirana zadruga na ograničeno jmanjenje u Puli.

Uplatise nadalje pristupninu i jedan zadrudni dio: Stokovsko društvo za štednju i zajmove u Stokovcima.

POZIV
 na redovitu obću skupštinu „Posojilnice in hranilnice v Kopru, vknjižene zadruge z neomejenim poroštvom“, koja će se obdržavati u Kopru u zadrudnim prostorijama (ulica sv. Blaža kbr. 338) dne 25. marča o. g. u 10 sati pr. p. sa sljedećim dnevnim redom:

1. Izvješće upravnoga odbora o djelovanju zadruge u godini 1903.
2. Izvješće nadzorstva o računima zadruge u godini 1903.
3. Odobrenje zaključnog računa za godinu 1903.
4. Izbor upravnog odbora za godinu 1904.
5. Izbor nadzorstva za godinu 1904.
6. Eventualni predlozi.

Kopar, dne 6. marča 1904.
 Ravnateljstvo.

Ravnateljstvo kupališta Krapinske Toplice (Hrvatska)
 objavlja, da se njen kupališni liečnik dr. M. Mai od 17. do uključivo 22. marča nalazi u Trstu, te se može s njim govoriti svaki dan u svratištu „Volpich“ od 11—12 sati pred podne.

Oglas! Daje se na obće znanje, da će se od 10. marča 1904. napried za 14 dana izložiti kod ovdješnje c. kr. porezne uprave, odnosno kod dotičnog c. kr. kotarskog poglavarstva te kod c. kr. poreznih urada i kod obćinskih urada dotičnog procjenbenog kotara popis članova i zamjenika procjenbenih komisija lične dohodarine pojedinih procjenbenih kotara, napravljen po podlogi zadnjih izbora i naknadnih imenovanja. — C. kr. financijsko ravnateljstvo Trst, dne 26. februara 1904.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrudnih dijelova jedan ili više po kruna 20.
 Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4% kamata čisto bez ikakvog odbitka.
 Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez prednosa do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.
 Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
 Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
 Društvena pisarna blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije.
 Ravnateljstvo.

Sve strojeve za poljodjelstvo i vinarstvo.

Novovrstne stiskalnice za uljike, stiskalnice (preše) za vino sa novim diferencijalnim tiskalom, hidrauličke stiskalnice za vino, novosti pri aparatima proti peronospori te za samporanje, mlinove za grožđe posve nove konstrukcije, nove svalljke za aceticu za hvatanje letućih zareznika (insekta), sisaljke za vino, cjevi za vino, konobarake oruđje, također i sve druge gospodarske strojeve kao trieure, vile, mlatilnice i. t. d. saje uz najjeftinije tvorničke cijene.

I. G. HELLER,
 Beč, Praterstrasse 49.
 Katalogi hadava i franke. — Dopisaje se u svim jezicima.

Pčelno - voščene sveće
 po kilogram K 4-90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelnoga voska.

Ukrasne sveće iz gori imenovanog voska, okrašene u reliefu sa zlatom, voščeni cvietem itd. . . . . kg. po K 8-
 Iste okrašene s odjeljivim cvieticama 2-40
 Tannjan lagrima, najfiniji 2-
 gratis 1-20
 Sveće za pogrebe po vrlo nizkoj cjeni. — Za pravi, čisti vosak jamči se 2000 kruna, uz vrlo nizko cijen.

Voščeni ovitki, bijeli i bojadisani . . . . . kg. po K 4-90
 Ili okrašeni s cvietom i zlatom 8-
 Sveće za božićno drvo u 6 bojati 3-
 Voščene sveće tarče. I. austr. sastav 4-40
 Sveće i tarče, I. talijanski sastav 3-
 Voščeno plinno za oljate, metar 2-
 — Za pravi, čisti vosak jamči se 2000 kruna.

Preporučam se prečastnom svećenstvu i p. n. obćinstvu najpoznatije.
 J. KOPAC, voščarica u Serici.

Po visokoj kr. zem. vladi proglašena ljekovitom vodom rudnicom čista alkaličko-muriatička

Apatovačka kiselica

nije samo najbolje i najzdravije stolno piće, već je i najkorisnija i najglasovitija liekovita voda.

koja je od prvih liečničkih autoriteta preporučena i djeluje najdjelotvornije kod bolesti želudca, pićca, grkljana, raznih katara, astme, mčhura, kamencu, hemeroida (zlatne žile), natekljih i zmatih jetara, žgaravice i raznih ženskih bolesti.

Odlikovana sa 13 zlatnih i srebrenih kolajna.

Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice, Zagreb, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirovitih, restoracijama i gostionicama.